

Informatie CSPE PIE 26

René Gielens,

Jankees Tanger

10 maart 2026 Nieuwegein

Ronde 1 = 11.30 – 12.30 uur

Ronde 3 = 15.00 – 16.00 uur

CITO_{CTE}

van de organisatie

Deze presentatie wordt na afloop van het Examenfestival in beknopte vorm gepubliceerd op de website van SPV (z.s.m.)

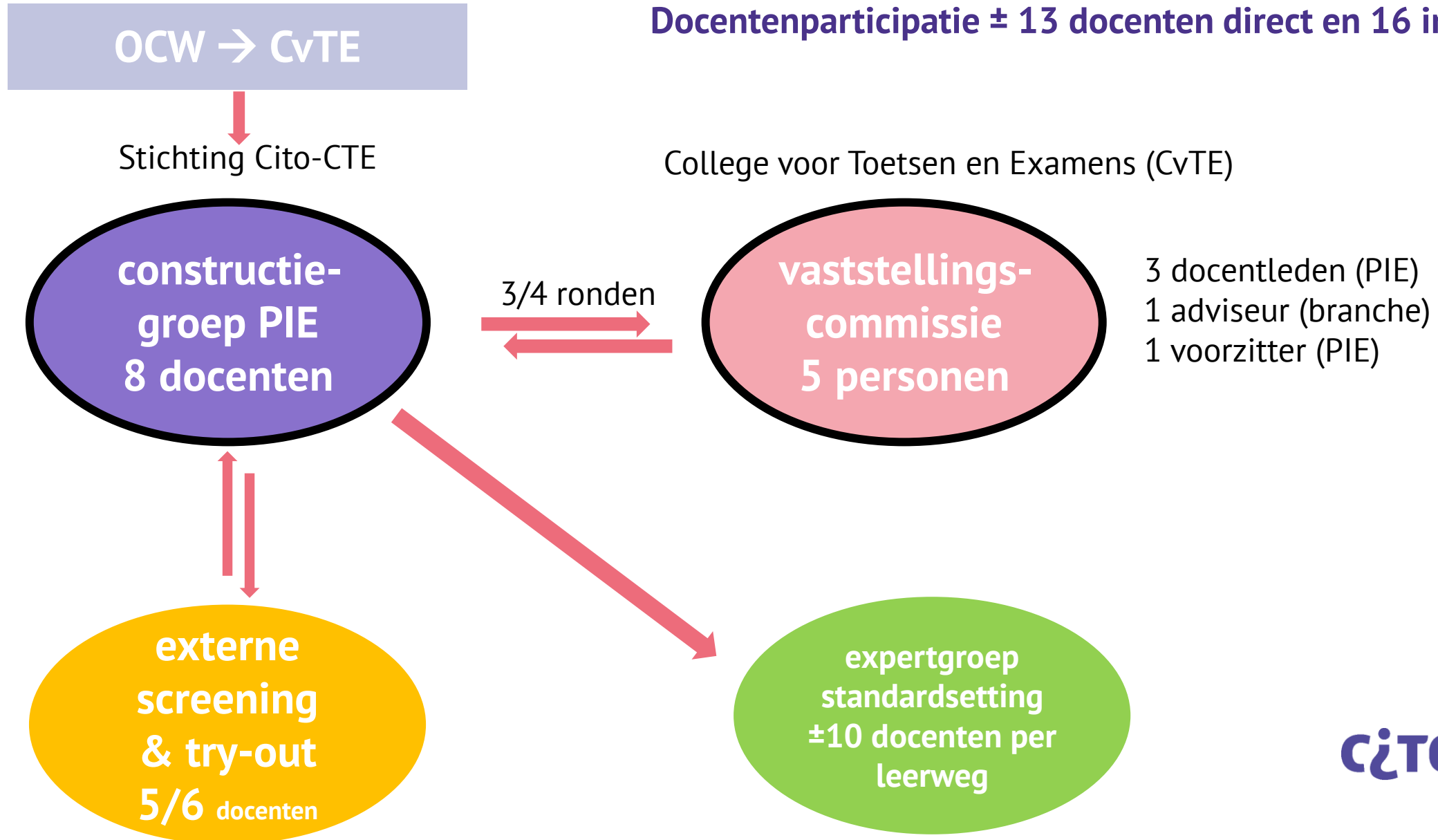
Inhoud

- productie examens en betrokkenheid docenten
- vragen vooraf?
- nieuw in 2026
- voorbereiding 2026
- aandachtspunten 2026
- normering en herkansing 2026
- vragen en uitwisseling
- extra dia's met tips, adviezen en FAQ

Betrokkenheid docenten bij de productie van de CSPE's

productie examens

Docentenparticipatie ± 13 docenten direct en 16 indirect.

vragen vooraf? cspe 2026

Vragen vooraf

Vraag: Of het gebruik van een easy relais de aankomende jaren afgebouwd wordt?

Antwoord: programmeerbaar besturingsrelais is onderdeel van de syllabus.

Vraag: examen-theorie vragen, vanuit welke leer- en lesstof worden deze gebruikt!?
(Elodigitaal, boeken, andere digi-lesstof)?

Antwoord: constructie neutraal, dus geen enkele methode.

Vraag: Waarop speciaal letten bij de voorbereiding op CSPE?

Antwoord: Hier proberen we vandaag antwoord op te geven.

Vraag: Wat als we voor de eerste keer deelnemen bij een cspe?

Antwoord: Luister en vraag vandaag vooral. Er zijn ook veel ervaren collega's aanwezig.

Aandacht voor afname 2026

- afnameperiode: woensdag 1 april tot en met vrijdag 17 juli 2026.
- dashboard + interactieve pdf bij zending A (als vorig jaar)
- inschatting tijd per opdracht in IvE

[Centraal Schriftelijk en Praktisch Examen \(CSPE\) | 2026 | Examenblad.nl](#)

- voorlezen, regeling examentijd
- Voor de producten die door de kandidaten in het kader van het cspe gemaakt worden, geldt dat deze na de afnameperiode tentoongesteld of meegegeven mogen worden.

Structuur cspe PIE 2026

PIE BB blauw

- Onderdeel A U
- Onderdeel B Fm, B
- Onderdeel C Fm
- Onderdeel D Fm+

PIE KB blauw

- Onderdeel A U
- Onderdeel B Fm+
- Onderdeel C Fm+
- Onderdeel D Fm+ f

PIE GL blauw

- Onderdeel A Fm+, B, U
- Onderdeel B Fm+ f

PIE BB rood

- Onderdeel A U
- Onderdeel B Fm, B
- Onderdeel C Fm
- Onderdeel D Fm+

PIE KB rood

- Onderdeel A U
- Onderdeel B Fm+
- Onderdeel C Fm+
- Onderdeel D Fm+ f

PIE GL rood

- Onderdeel A Fm+, B, U
- Onderdeel B Fm+ f

Zendingen A, B en C

Zending A digitaal (4 februari j.l.)

- instructie voor de examinerator
- grijze vlekken
- dashboard

Zending B papier (16 -- 17 maart)

- opdrachtenboekjes
- evt. bijlagen

Zending C digitaal (vanaf 16 maart)

- instructie voor de kandidaat mp4 en pdf (2 werkdagen voor start afname)
- digitale bestanden voor de kandidaat en examinerator (o.a. bijlage ond. B)
- correctievoorschrift

Facet (13 maart)

- minitoetsen
- opdrachten

Dashboard (2026)

- interactieve pdf bij zending A als hulp bij voorbereiden:
 - overzicht van alle benodigde examendocumenten
 - specifieke voorbereiding
 - linkjes naar algemeen beschikbare documenten

CSPE dashboard ✓ Produceren, Installeren en Energie VMBO BB 2024 Blauw

A Ontwerpen en maken (module 1)

Zending A digitaal

- ☐ instructie examinerator
- ☐ grijze vlekken

Zending B papier

- ☐ opdrachtenboekje

Zending C digitaal

- ☐ correctievoorschrift pdf en xlsx
- ☐ instructie voor kandidaat mp4 en pdf

Specifieke voorbereiding

- ☐ panelen plaatsen in schakeltechnisch practicum

B Ontwerpen en maken & Bewerken en verbinden van materialen (module 1 + 2)

Zending A digitaal

- ☐ instructie examinerator
- ☐ grijze vlekken

Zending B papier

- ☐ opdrachtenboekje
- ☐ uitwerkbijlagen

Zending C digitaal

- ☐ correctievoorschrift pdf en xlsx
- ☐ vb_bijlage_bb.docx
- ☐ instructie voor kandidaat mp4 en pdf

Specifieke voorbereiding

- ☐ Facet inplannen
- ☐ onderdelen op maat maken/bestellen
- ☐ bijlage aanpassen aan situatie op school
- ☐ lashtipstuk maken

C Installeren en monteren (module 4)

Zending A digitaal

- ☐ instructie examinerator
- ☐ grijze vlekken

Zending B papier

- ☐ opdrachtenboekje

Zending C digitaal

- ☐ correctievoorschrift pdf en xlsx
- ☐ instructie voor kandidaat mp4 en pdf

Specifieke voorbereiding

- ☐ Facet inplannen
- ☐ materialen bestellen/voorbereiden
- ☐ dummy voor warmwaterpeestel maken en op bord monteren

D Besturen en automatiseren (module 3)

Zending A digitaal

- ☐ instructie examinerator
- ☐ grijze vlekken

Zending B papier

- ☐ opdrachtenboekje

Zending C digitaal

- ☐ correctievoorschrift pdf en xlsx
- ☐ PIE240b-gl_rood_blaauw contour montageplaat dwg en dxf
- ☐ instructie voor kandidaat mp4 en pdf

Specifieke voorbereiding

- ☐ Facet inplannen
- ☐ montageplaat voorbereiden
- ☐ juiste materialen en gereedschappen klaarleggen

CSPE dashboard ✓ Info

Algemeen

Profielvakken	BB	KB	GL
BWI	BB	KB	GL
D&P	BB	KB	GL
E&O	BB	KB	GL
Groen	BB	KB	GL
HBR	BB	KB	GL
MVI	BB	KB	GL
M&T	BB	KB	GL
PIE	BB	KB	GL
Z&W	BB	KB	GL

Door te klikken op de juiste leerweg in de tabel, vindt u de volgende informatie over het desbetreffende cspe:

- Handleiding applicaties (inclusief informatie over CSPE-app en Facet)
- Instructie examinerator algemeen
- Correctievoorschrift algemeen
- Syllabus
- Examenprogramma
- Vakspecifieke informatie (Septembermededelingen en Overzicht onderdelen, opdrachten en ICT-gebruik)

Legenda pictogrammen

- opdracht(en) in Facet
- opdracht(en) in computerlokaal
- opdracht(en) in CSPE-app
- opdracht in technieklokaal bij BWI: opdracht in machinale en lokaal met werkbanken
- opdracht in restaurant
- opdracht in zorgkamer
- opdracht in expeditieruimte/magazijn
- opdracht in klaslokaal
- schetsopdracht
- praktijklokaal
- opdracht bij dierenverblijf
- opdracht in EHBO-ruimte
- opdracht in de tuin
- opdracht in werkplaats
- opdracht in de bakkerij
- opdracht in de keuken
- opdracht alg = 1 in aparte ruimte
- opdracht met snijplotter
- opdracht in stellokaal of andere ruimte

Aandacht voor....

- woordenboek Nederlands, rekenmachine en kladpapier toegestaan
- naast minitoetsen ook aantal andere opdrachten in Facet
- alleen 3D-tekenen, conform syllabus
- bestellijst materialen in instructie examinerator*
- per onderdeel instructie voor examinerator en correctievoorschrift
werkstukken onderdeel B en C zichtbaar bij afname!

Instructie voor de Examinator

Algemeen deel www.examenblad.nl

twee versies

geheimhouding

voorbereiding

afname

herkansing

één document voor
alle beroepsgerichte examens

Specifiek deel Zending A

overzicht opdrachten

ICT-gebruik

materialen en gereedschappen

aanwijzingen

per vak bij elke kleur,
elke leerweg en elk onderdeel

Correctievoorschrift

Algemeen deel www.examenblad.nl

regels voor beoordeling

algemene regels

aanleveren scores in Wolf

berekenen cijfer

één document voor
alle beroepsgerichte examens

Specifiek deel Zending C

beoordelingsmodel

aanwijzingen

(voorbeeld)uitwerkingen

per vak bij elke kleur,
elke leerweg en elk onderdeel

Digitaal correctievoorschrift

- telt niet automatisch op ☹️
- voor alle leerwegen
- inhoudelijk gelijk aan papieren versie
- scores handmatig overnemen uit digitaal cv in Wolf ☹️

voorbereiding

Vorbereiding kandidaten

- bekijken van [algemene instructiefilm over cspe's](#)
- oefenen met cspe's uit eerdere jaren:
 - [examenblad.nl](#) : opdrachten, bijlagen, applicaties, instructie voor de examinerator (IvE) en correctievoorschrift (cv)*
 - [vo-oefenomgeving.facet.onl](#): minitoetsen en Facet-opdrachten
- inplanbare oefentoets om flow in Facet te oefenen: examensecretaris
- lezen of bekijken van Instructie voor de kandidaat: 2 werkdagen voorafgaand aan afname (zending C)

Vorbereiding (nieuwe) examinatoren

- Evt. [animatie](#) versie rood / blauw bekijken
- algemene + specifieke instructie voor examinator (IvE) doornemen
- afnameplanning maken en overleggen met collega's wie wat doet
- inventaris controleren en materialen inkopen (zie IvE)
- bekijken [informatiepagina Examenblad](#)
<https://www.examenblad.nl/2026/onderwerpen/centraal-schriftelijk-praktisch-examen-cspe>
- flow in Facet doorlopen (via examensecretaris in te plannen)
- alle opdrachten zelf maken, ICT-bestanden controleren
(werkstukken B en C nu, overige opdrachten vanaf 10 werkdagen voor 1^e afname)

Wat te doen bij vragen of onjuistheden?

Neem contact op met het Examenloket bij vragen of vermeende onjuistheden:

- via contactformulier op www.examenloket.nl
- telefonisch op 070 757 51 77
- per mail via examenloket@duo.nl

aandachtspunten cspe 2026

Facetopdrachten

Proces :

- inplannen afnamegroep – vrijgeven voor afname - afnamegroep sluiten
- afname vrijgeven voor correctie
- minitoetsvragen worden automatisch gescoord
- corrector kijkt overige opdrachten na met correctiemodule Facet
- totaalscore Facet-corrector opvragen bij afnameleider en overnemen in cv

(Afname starten, afname afsluiten, planner klaarzetten voor correctie, nakijken met Facet Corrector, planner geeft totaalscores kandidaten -> overnemen in CV)

Invullen cv bij Facetopdrachten

- Vul de totaalscore in bij D1 *vragen in Facet*, dus geen aparte score voor de minitoetsvragen maar het totaal van minitoetsvragen en andere opdrachten in Facet

1.1 Beoordelingsschema

opdrachtnr.	omschrijving beoordelingsaspect	max. score	kandidaatnummer					
			naam van de kandidaat					
	onderdeel D							
D1	vragen in Facet (zie 1.2) opmerkingen – u kijkt een deel van de vragen handmatig na in de Facet-corrector – neem hier de totaalscore over uit de Facet-corrector	16						
D2a	schakeling bij eerste controle juist opgebouwd schakeling juist opgebouwd na herkansing	3 1	3					

Onderdeel A

BB

onderdeel A		richttijd: 100 minuten	
opdracht	omschrijving	nodig	akg*
1	tekenen met een 3D-CAD-programma	ICT-gebruik: 3D-CAD-programma	
2	bedradingsschema afmaken	uitwerkbijlage	
3	schakeling opbouwen in het practicum	schakelpracticum	1

KB

onderdeel A		richttijd: 100 minuten	
opdracht	omschrijving	nodig	akg*
1	3D-modellen tekenen (ook examiner)	ICT-gebruik: 3D-CAD-programma	
2	een samenstelling maken	ICT-gebruik: 3D CAD programma	
3	bedradingsschema afmaken	uitwerkbijlage	
4	schakeling opbouwen in het practicum	schakelpracticum	1

Onderdeel A GL !

GL

onderdeel A		richttijd: 280 minuten	
opdracht	omschrijving	nodig	akg*
1	– theorievragen maken – vragen maken over de werktekeningen in de bijlage	– ICT-gebruik: Facet, 3 varianten – bijlage	
2	onderdelen voor het werkstuk maken (werkstuk maken!)	bijlage	6
3	het werkstuk samenstellen	bijlage	6
4	tekenen met een 3D-CAD-programma	ICT-gebruik: 3D-CAD-programma	
5	een bedradingsschema afmaken	uitwerkbijlage	
6	een schakeling opbouwen in het practicum		1

Onderdeel B – BB en KB

BB

onderdeel B		richttijd: 360 minuten	
opdracht	omschrijving	nodig	akg*
1	vragen beantwoorden	2 mondelinge vragen**	1
2	onderdelen voor het werkstuk maken (werkstuk maken!)	bijlage (digitaal bestand)	6
3	het werkstuk samenstellen	bijlage (digitaal bestand)	6
4	minitoetsvragen maken	ICT-gebruik: Facet, 3 varianten	

KB

onderdeel B		richttijd: 360 minuten	
opdracht	omschrijving	nodig	akg*
1	- minitoetsvragen maken - vragen maken over de werktekeningen in het opdrachtenboekje	ICT-gebruik: Facet, 3 varianten	
2	onderdelen voor het werkstuk maken (werkstuk maken!)		6
3	het werkstuk samenstellen		6

Onderdeel B - GL

GL

onderdeel B		richttijd: 120 minuten	
opdracht	omschrijving	nodig	akg*
1	theorievragen maken vragen maken over metingen aan weerstanden een filmpje bekijken over opdracht 2	ICT-gebruik: Facet, 3 varianten	
2	een elektro-pneumatische schakeling opbouwen en het besturingsrelais programmeren		6
3	een relaisschakeling bedraden		6

Onderdeel C – BB en KB

BB

onderdeel C		richttijd: 280 minuten	
opdracht	omschrijving	nodig	akg*
1	een sanitaire installatie en een elektrische installatie monteren op een montagebord (werkstuk maken!)	vulplaatjes +dummy wastafel	6
2	vragen beantwoorden	3 mondelinge vragen**	1
3	minitoetsvragen maken	ICT-gebruik: Facet, 3 varianten	

KB

onderdeel C		richttijd: 280 minuten	
opdracht	omschrijving	nodig	akg*
1	een sanitaire installatie en een elektrische installatie monteren op een montagebord (werkstuk maken!)	vulplaatjes +dummy wastafel	6
2	vragen beantwoorden	3 mondelinge vragen**	1
3	- minitoetsvragen maken - een opdracht over de leidingen van de binnenriolering maken	ICT-gebruik: Facet, 3 varianten	

Onderdeel D – BB en KB

BB

onderdeel D		richttijd: 100 minuten	
opdracht	omschrijving	nodig	akg*
1	– minitoetsvragen maken – vragen over een pneumatisch schema beantwoorden	ICT-gebruik: Facet, 3 varianten	
2	een pneumatische schakeling opbouwen		2
3	een relaisschakeling bedraden		

KB

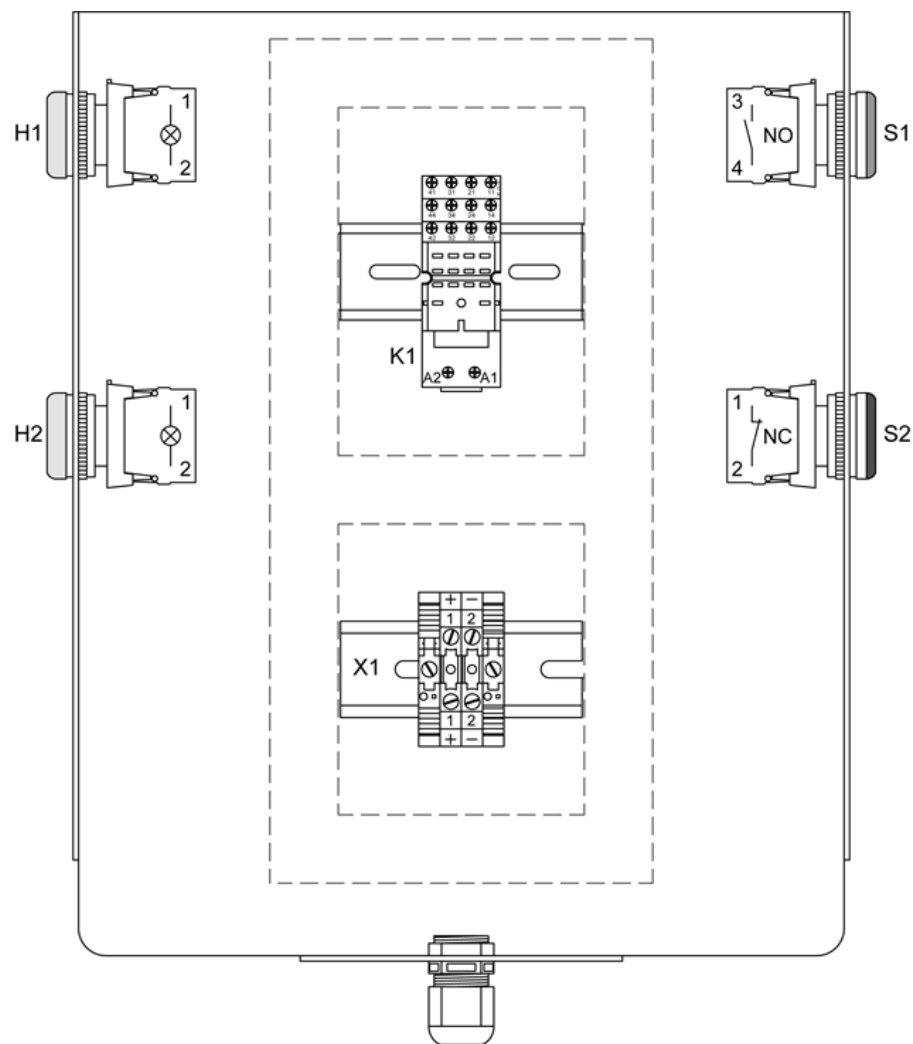
onderdeel D		richttijd: 100 minuten	
opdracht	omschrijving	nodig	akg*
1	– minitoetsvragen maken – vragen over een kostenbesparing maken – een filmpje bekijken over opdracht 2	ICT-gebruik: Facet, 3 varianten	
2	een elektro-pneumatische schakeling opbouwen en het relais programmeren		2
3	een gesprek voeren over de schakeling en vragen beantwoorden	twee mondelinge vragen**	1

Onderdeel D- (B-gl)

- Facet
- pneumatiek (bb)
- elektro-pneumatiek (kb/gl)
- montageplaat bedraden (bb en gl)
- (bijgeleverde .dwg en .dxf bestanden)

Onderdeel D kb en B gl

normering & herkansing

Normering cspe's 2026

- o.b.v. afnamegegevens, docentenoordelen (vraag in Wolf), expertoordelen, historische N-termen en reacties Examenlijn, LAKS en SPV-enquête

Onderdeel X

Ik vind het onderdeel van 2026 ...

Veel makkelijker	Iets makkelijker	Even moeilijk	Iets moeilijker	Veel moeilijker
☐	☐	☐	☐	☐

☐ Ik heb onvoldoende kennis van het vergelijkbare onderdeel uit 2025.

- één N-term per versie → N-term rood en N-term blauw
- voor uitgebreide uitleg zie [infographic normering](#) + Examenblad

Normering cspe's 2026 – belangrijke data

18 mei – deadline inleveren scores in Wolf t.b.v. de normering (alleen 1e kans)

*Later geaccordeerde scores worden niet meegenomen in de normering,
maar u krijgt nog wel een groepsrapportage*

(zie maartaanvulling voor datum)

3 juni – publicatie N-termen cspe's

11 juni – publicatie N-termen overige vakken tijdvak 1

Herkansing (zie examenblad)

- vindt plaats nadat hele cspe is afgelegd
- één of meer onderdelen van andere versie-kleur
- advies: leg keuze kandidaat voor te herkansen onderdelen vast in een overeenkomst
- als kandidaat alle onderdelen herkanst → N-term herkansingskleur gebruiken
- als kandidaat 1 tot 3 onderdelen herkanst → N-L-tool gebruiken
- N-L-tool is na bekendmaking N-termen beschikbaar (link op Examenblad)
- stuur alleen Wolfscore in van 1e afname

Flexibilisering

- In 2025 is onderzoek gedaan naar de flexibilisering van:
 - ✓ de organisatie, afnamewijze & inhoud van de cspe's – door Cito
 - ✓ de afnamemomenten van de cspe's (modulair toetsen) – door Oberon
- CvTE, Cito en OCW werken nu plannen uit voor de realisatie van de uitkomsten
- Meer weten? Hier vind je de twee verslagen:

[Beroepsonderwijs en Volwassenen Educatie | Tweede Kamer der Staten-Generaal](#)

Examenblad!

[informatiepagina Examenblad](#)

Tot slot

- Nieuwe syllabus PIE voor examenjaar 2027, zie examenblad.
- Wilt u meewerken aan het cspe PIE?
Wij zoeken regelmatig enthousiaste docenten.
Bij interesse kunt u een mail sturen naar jankees.tanger@cito.nl.

Vragen?

**Bedankt voor uw
aandacht & succes
met de afname!**

THANK
YOU